

KAMU MALİYESİNE GİRİŞ VE TANIŞMA

Dersin sorumlu öğretim elemanının tanıtılması ve derse dair temel bilgilerin (dersin niteliğinin, işlenme biçiminin, amacının, içeriğinin, ders bakımından öğrencilerin dikkat etmeleri gereken hususların, akademik takvimin, vize ve final sınavı dönemlerinin ve derse dair temel okuma listesinin-kaynakların) aktarılması sağlanacaktır.

KAMU EKONOMİSİ VE KAMU MALİYESİ

Konu Başlığı: Kamu Ekonomisi ve Kamu maliyesi

Kavramlar: Kamu Maliyesi Tanımı, Konusu, İlkeleri, İhtiyaç Kavramı, Kamu Sektörü, Kamu Ekonomisi-Özel Ekonomi Etkileşimi, Kamusal Mal ve Hizmetler ile Çeşitleri, Dışsallık.

Kavramlara İlişkin Açıklamalar:

Kamu Ekonomisi: Ulusal ekonominin kamusal mal ve hizmetlerin üretim ve tüketimi ile ilgili olarak faaliyette bulunan kesimidir.

Kamu Maliyesinin Tanımı: Kamu maliyesi; gelirlerin toplanması, harcamaların yapılması, açıkların finansmanı, kamunun varlık ve borçları ile diğer yükümlülüklerinin yönetimini kapsar.

Kamu maliyesi, merkezden ve yerinden yönetim esaslarına göre yürütülür. Kamu idarelerinin görevleri, ilgili kanunlarında açık olarak belirlenir ve kaynakların dağıtımında esas alınır.

Kamu Maliyesinin Konusu: Kamu ihtiyaçlarından doğan kamu hizmetlerini karşılamak üzere gelir elde etmek ve kamu hizmeti amacıyla harcamak, devlet ve diğer kamu kuruluşlarının (Belediyeler, İl Özel İdareleri, Köyler vb.) gerçekleştirdiği ekonomik işlemlerdir.

Kamu Maliyesinin Temel İlkeleri:

- Kamu malî yönetimi uyumlu bir bütün olarak oluşturulur ve yürütülür.
- Kamu maliyesi, kamu görevlilerinin hesap verebilmelerini sağlayacak şekilde uygulanır.

- Maliye politikası, makroekonomik ve sosyal hedefler ile uyumlu bir şekilde oluşturulur ve yürütülür.
- Kamu malî yönetimi Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkına uygun şekilde yürütülür.
- Kamu malî yönetimi malî disiplini sağlar.
- Kamu malî yönetimi ekonomik, malî ve sosyal etkinliği birlikte sağlayacak şekilde kamusal tercihlerin oluşması için gerekli ortamı yaratır.
- Kamu idarelerinin mal ve hizmet üretimi ile ihtiyaçlarının karşılanmasında, ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik ile gerekli görülen diğer ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması esastır.

İhtiyaç Kavramı:

- Kişisel İhtiyaçlar
- Kamusal (toplumsal) İhtiyaçlar

İhtiyaçlar sonsuz kaynaklar (doğa, emek, sermaye, müteşebbis) kıttır. Bu sebeple üç temel soruya cevap aranır:

1. Hangi mallar ne miktarda üretilecek?
2. Nasıl üretilecek?
3. Kimler için üretilecek?

Dar anlamda Kamu Sektörü: Merkezi İdare Kuruluşları

Geniş Anlamda Kamu Sektörü: Merkezi İdare Kuruluşları, Mahalli İdare Kuruluşları, Parafiskal Kuruluşlar ve Kamu Girişimleridir.

Kamu Ekonomisi	Özel Ekonomi
Amaç: Kamu Yararıdır.	Amaç: Kar elde etmektir.
Kamu gelirleri elde edilir	Maliyet ve kar unsuru gözetilerek belirli hasıla elde edilir.
Gelirler giderlere göre ayarlanır.	Giderler gelirlere göre ayarlanır.

Üretim siyasi süreçte belirlenir.	Üretim piyasa sürecinde belirlenir.
Toplumsal ihtiyaçlar karşılanır.	Özel ihtiyaçlar karşılanır.
Ülkenin tüm ekonomik faaliyetine yön verilir.	Firmalar, sadece kendi politikalarını uygularlar.
Tüketimde rakip değildir.	Rekabet koşulları vardır.
Tüketimden mahrum bırakılmaz.	Bedel ödemeyenler o mal ve hizmetten yararlanamaz.
Kamu sektörünün üretim hacmi daha büyüktür.	Hiçbir özel kuruluş devlet kadar harcama yapamaz.

Kamusal Mal ve Hizmetler ile Çeşitleri:

- Tam- Mutlak Kamusal Mal ve Hizmetler,
- Yarı Kamusal-Karma Mal ve Hizmetler,
- Özel Mal ve Hizmetler,
- Erdemli Mal ve Hizmetler,
- Erdemsiz Mal ve Hizmetler,
- Kulüp Mal ve Hizmetler.

Dışsallıklar: Bir kimsenin üretim ya da tüketim faaliyetlerinden üçüncü kişilerin fayda ya da maliyet fonksiyonlarının etkilenmesi olarak tanımlanan ekonomi ve maliyeye özgü kavramdır. Dışsallık dört temel başlık altında toplanır. Bunlar:

- Üreticiden Üreticiye Dışsallık,
- Üreticiden Tüketicilere Dışsallık,
- Tüketiciden Tüketicilere Dışsallık,
- Tüketiciden Üreticiye Dışsallıktır.